

Narodna Straža

IZLAZI SVAKE SOBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJEŠNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU "NARODNE STRAŽE" SIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

BROJ 20.

SIBENIK, 4. LIPNJA 1928.

GODINA VIII.

Vrhunac fašističkoga nasilja u Istri

Zagrebačkoj Nar. Politici mjesin posebni dopi nik iz Rijeke šalje ovaj članak, koji u cijelosti prenosimo radi obaviještenja naših čitalaca:

Vijesti, koje je "Narodna Politika" već donela o nasilnoj promjeni hrvatskih prezimena u Istri, potvrđuju se. Premda se po fašističkom zakonu o promjeni prezimena mogu nasilno promijeniti samo ona prezimena, koja su (po mnijenju talijanskih oblasti) talijanskog ili latinskog izvora, ipak za one stotine hiljada Hrvata, koji prebivaju u Istri, je i taj zakon prebrag. Fašistička je vlada odlučila bez obzira na odredbe mjesinog vlastitog zakona jednostavno svim istarskim Hrvatima preko noći promijeniti hrvatska prezimena u talijanska. Iz istré moraju da izgine Milotići, Milosevići, Radetići, Jurančići, Ljubčići, Božići, Brajkovići, Zidartići, Smilovići, Sokolići, Radoslavići, Milanovići, Milčići, Zakovići, Ribarići, Mirkovići itd. Svaki vanjski trag hrvatsvata treba da izgine.

Već su pred više vremena morali svi podestati (od fašističke vlade imenovani općinski načelnici) poslati prefekturi u Puli sva prezimena iz svojih općina. Posebna komisija je već odredila za svako prezime, kako se ima promijeniti u novo talijansko prezime. Iskaz starih i novih prezimena je već iskupan po alfabetskom redu u puljskom fašističkom glasilu "L' Azione". Sada imaju svi župni uredi pame ruke posla, jer moraju oblastima poslati izvake svih obitelji iz matičnih knjiga. Čim bude taj posao dogotovljen, bit će izdani dekreti o promjeni prezimena za svaku pojedina obitelj ili za sve obitelji u pojedinim općinama zajedno. Tako se eto sprema fašistička vlada, da pred cijelim svijetom počini u velikom opsegu najveće nasilje, što ga je ikad upoznao kulturni svijet.

Mi istarski Hrvati osjećamo to nasilje mnogo teže nego li samo osjećali nasilja prije, kada su nas tukli i palili nam kuće. Ono, što je čovjek baštinio od svojih djedova, što smatra kao svoja obiteljsku osebinu i svetinju, to hoće fašizam da mu na

brutalni način istigne i da ga najvećim kaznama prisili prikazivati se onim, što nije. Za one, koji se nakon promjene prezimena potpišu prijašnjim prezimenom, određena je po zakonu kazna od 500 do 5.000 lira globe, dotično tamnica. Naša hrvatska inteligencija u Istri, u koliko je još imade, ne zna, što da učini. Teško je ostaviti narod, a isto tako je teško primiti tuđe prezime, koje služi samo za to, da se zataji rod i narodnost.

Da bude cijela Istra preko noći prekrštena, zato su odgovorni najviše nekoi istarski fašistički vođe (poslanik Mrak sada Maracchi, dr Petrić sada De Petris i Bruno Camm*). Ipak oni, koji potanje poznaju fašističku politiku, dolaze svakog dana do sve većeg uvjerenja, da je glavni uzročnik svih većih nasilja osobno sam Mussolini. To je također nedavno nehotice odao jedan od glavnih fašističkih vođa u Istri De Petris, i to u trićanskom listu "Il Piccolo". Kako je neka viša talijanska ličnost javno prigovorila koparskoma fašja zbog nekih nasilja, to je spomenuti De Petris braneci svoj fašjo spomenuo, da je "odjek njihovih pritažbi dospio do samoga Mussolinija, koji je onda sam odredio, što se ima da učini". Obično Mussolini sam nalaže mjere, a kad se tko dođe k njemu pritažiti, onda se gradi, kao da mu ništa nije poznato i da se radi bez njegova znanja. Predaleko bih zašao, kad bih naveo sve slučajeve, koji su mi poznati i koji to dokazuju.

Narodna svijest i otporna snaga našega hrvatskoga seljaka u Istri je srećom ipak takva, da će naš žilavi seljak i toj novoj oluji odoljeti, jer nasilno se mogu mijenjati prezimena, ali osjećaj i volja ne može promijeniti nijedno nasilje. Hrvatski seljaci u Istri ostat će i nadalje u čvrstoj vjeri, da će doći dan, kada će sunce slobode sinitati i na njihov vrata. Tada će naša hrvatska prezimena uskratnuti iz groba, a fašistička nasilja ostat će zauvijek crna luga na talijanskom narodu.

Šibenik i njegova Općinska Uprava

Općinski načelnik g. D. Škarica bio je sazvao sjednicu općinskoga vijeća sa 29. pr. mj. sa obilnim dnevnim redom od 17 tačaka.

Moramo priznati, da se po dnevnom redu imalo mnogo toga da raspravi, kao što i da je bilo tačaka na dnevnom redu od velike važnosti po općinu Šibenik. No našalost ne samo što do rasprave tih važnih tačaka nije ni došlo, nego je žalosno, da nije uopće došlo ni do otvora sjednice opć. vijeća. Zašto?

Sada ćemo mi da akratko kažemo pravi razlog, zašto na općini Šibenik stvari idu vrlo lošim putem.

Gospoda, koja danas tvore opć. upravu, stvorili su takav nenaravan položaj, da nije nikako moguće pod tim nenaravnim prilikama da posloji opć. uprava, jer nemaju jake većine, a i zato, što gospoda od opć.

uprave ne misle svojom glavom, te ne vode računa o tome, da se ne može upravljati sa partizanskim načelima, već se mora voditi računa o stanju općine i općinara uopće, t. j. da općina nije i ne smije biti, a u ovim prilikama opć. izbornoga reda ne može da bude, podvornica jedne stranke ili jedne skupine ljudi, koji pak ni ne prražaju sve potrebite kvalifikacije za upravljanje jedne velike općine.

Grad Šibenik ima svojih velikih zadataka za rješavanje, pak stoga Šibeniku i njegovoj općini treba jake većine i jakih ljudi, sposobnih i nepristranih.

Istakstvo je naše veliko, pak bi morala ona gospoda, koja toga potrebitog iskustva nemaju, da se osvijeste i da se uhvate u kolo sposobnih ljudi, kojima istina leži na sru

dobrobit građi i sela.

Ovo bi trebalo da uvide i oni, koji su prošlog utorka bezrazložno vikali: Šibenik-Šibenčanima!

Pisac ovih redaka ne više tako, već uistinu traži i tražio je uvijek, da bi Šibenik bio u redovima prvih naših gradova u državi, te da u Šibeniku prevlada razbor, pamet i znanje, jer samo na taj način naš će Šibenik cvasti i napredovati. Jedino ovim putem Šibenik može doći do boljih dana i do novoga života, dok ostanemo li na onome, što se odigravalo ovih zadnjih godina, osobito pak na onome, što se odigralo kroz zadnje dvije godine nesretnog upravljanja sa našom općinom, doživjet ćemo potpuni krak.

Sjednica vijeća, koja je bila zakazana za 29. pr. mj. nije održana jer je opć. uprava ostala u manjini, buduć disidentski vijećnici dr Oskar Novak i Jošo Miliša (Primošten) te opć. prisjednik Paško Pivac (Vrpolje) prešli k radićevcima, tako da sada opozicija ima 21 vijećnika (radićevci 15+2 pribićevićevci+1) davidovićevec+3 pučana) a opć. uprava samo 20 (12 zemljoradnici+6 disidentsi+2 radikali). Zašto je pak opć. uprava ostala u manjini, to gospoda od općinske uprave znadu veoma dobro.

Opozicija, koja je imala većinu, bila je spravna, da je g. načelnik otvorio sjednicu, da izglasuje rezoluciju protiv neptunskih konvencija, pak je začudno, što g. načelnik nije sjednicu otvorio i ovaj hitni prijedlog iznio na glasanje.

Mi uistinu žalimo, što je ovako žalosno svedila već po drugi put zakazana sjednica općinskoga vijeća. No moramo konstatovati, da nije krivica na strani opozicije, već krivnja pada na gospodu od općinske uprave, koja su na toj zadnjoj neodržanoj sjednici faktično dobila glas nepovjerenja.

Demonstracije

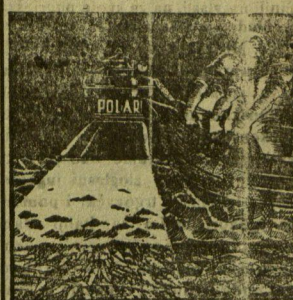
Drake, sramotne i izazovne fašističke demonstracije u Zadru, a kasnije i u Milanu, Trstu, Rijeci, Veneciji, Rimu, Bariju i drugovdje izazvale su dostojan odgovor i protudemonstracije ne samo u našem Šibeniku, već i u Splitu, Zagrebu, Ljubljani, Beogradu, Sarajevu, Dubrovniku, Osijeku, Subotici, Skoplju, pak i u mnogim našim okolnim mjestima Marfona, Vodicama, Zlarinu, Rabu i t. d.

Ove demonstracije su bile potrebite i opravdane, a imaju i svoje veliko značenje. Pokazale su, kako vlada potpuna jednodušnost među svima nama Hrvatima, Srbima, i Slovencima, kad se radi o časti i dobru zajedničke nam države. Pokazale su, da naprama vanjskim neprijateljima ne poznamo kakvih posebnih hrvatskih, srpskih i slovenskih interesa, već da svi jednako osjećamo i brinemo se za skupnost Talijanskim fašistima pak bile su osobita opomena, da je jadransko pitanje isto tako beogradsko, kako i dalmatinsko, hrvatsko i slovensko i da moraju računati na našu potpunu suglasnost i kompaktnost.

Moramo ipak požaliti i osuditi bezobzirnu surovost, kojom je poli-

ORIGINAL "POLAR"

Ribarske svjetiljke od 400-2000 svijelica

Eksplozija, isključenai, Funkcija za jam čena! Jednostavno rukovanje! Minimalan potrošak petroleja!

"PETROPLIN"

ZAGREB Draškovičeva ul. 58.

Najjeftinije nabavno vrelo u Jugoslaviji!

Vlastita radiona za svaki popravak!

cija, osobito žandarmerija, u mnogim mjestima, napose u Beogradu i Osijeku, rastjeravala i razbijala demonstracije. Znamo i razumljivo nam je, da policijska vlast mora u ovakvim prilikama čuvati poslanstvo i konzulate strane države te imovinu njenih građana. No nekako se ne može oprostiti i opravdati, da se kandidima i sabljama bezobzirno tuče i razgoni — a u Beogradu čak i kame-njem i pucaanjem — rodoljubna omladina. Ova brutalnost mora biti svakako kažnjena, a krivci odgovarati za svoja djela.

Ali i priređivači ovakvih manifestacija — kako dobro opaža zagrebačka Slobodna Tribuna — moraju biti svijesni svoje odgovornosti. Demonstracije u pitanjima međunarodnih odnosa vrlo su osjetljive i opasne. Dok one na dostojan način manifestiraju raspoloženje narodno i odbijaju napadaje na povrijeđenu čast otadžbine, dotle one daju pojačanje i legitimnom otporu pozvanih faktora. Kad pređu te granice, one slabe i ugled i pravedni protest otadžbine. A razbijanje tuđe imovine i paljenje zastava ne služi nama, nego protivniku. Naša je vlada uložila protest u Rimu radi zadarskih događaja. Ali je naš položaj oslabljen time, što su i naše demonstracije prešle mjeru opravdanih manifestacija. Za fašiste za sav svijet da su provokatori. Ali osim toga naš je međunarodni položaj drukčiji nego položaj Italije. O svemu tome treba da misli i patriotska omladina, i onda njen zanos ne će preći dopuštene granice.

Radić-Pribićević i neptunske konvencije

Pregovore oko neptunskih konvencija započeo je ministar dr Markinković g. 1924. za Davidovićeve vlade pred Obznanom, a dovršeni su po ministru dra Ninčiću g. 1925. za vlade Pašić-Pribićevićevog nacionalnog bloka, dok su g. 1926. bile podnesene na odobrenje Nar. Skupštini po Uzunović-Radićevoj koalicionoj vladi, tako da su sve naše stranke i svi naši vodeći političari tokom teškoga rođenja cvih konvencija dali

izričito ili prećutno svoj pristanak na njih i preuzeli na taj način za njih pred narodom odgovornost.

Stoga samo neupućeni mogu do-
vjerovati radićevcima i pribećevci-
cima, koji sada nastoje uvjeriti javno
mnijenje, da oni nemaju nikakve
veze s neptunskim konvencijama.
Stare su već i dobro poznate meto-
de Radića i Pribećevića, da se u
opoziciji odriču svega onoga, što su
učinili na vlasti, pa za svoje pogriješke
i zablude pozivaju na odgovornost
druge. Misle zar, da smo zaboravili,
da je upravo radikalno-radićeva
vlada izglasala i žurno ratificirala s
neptunskim usko povezane beograd-
ske konvencije te da je poznati radi-
ćevski vođa dr. Krajač dao po Nar.
Skupštini izglasati zloglasni jugosla-
venko-talijanski trgovački i pomor-
ski ugovor, kojim se Italiji daju
mnogo veće koncesije negoli u nep-
tunskim konvencijama? S kojim obra-
zom onda Radić i Pribećević u ova-
ko osjetljivim spoljašnjim pitanjima
mogu onako neodgovorno haran-
girati i raspaljivati strasti, samo da
odatle izvuku stranački kapital, kad
predobro znadu, da su jednako i oni
za njih odgovorni te da bi oni morali
primiti neptunske konvencije, da su
u vladi!

NAŠI DOPISI

MALI IZ, 6. svibnja 1928.

Proslava orlovsoga dana.

Dan 6. svibnja ostao će u trajnoj uspo-
meni svih školskih Orlova i Orlica u cijelo-
ga naroda. Već u 8 sati jutro odzvanjala
je luka „Komoševa“ od orlovske glazbe,
koja je došla iz Preka. Iza pozdrava braće
iz Preka uputila se velika povorka, pred-
vođena orlovskom glazbom, obasipana
cvijećem put crkve k sv. Misi, preko koje
svi Orlovi i Orlice pristupile sv. Pričesti.
Lijepu prigodnu propovijed održao je viš.
o. Dobroslav Sorčić. Poslije podne iza bla-
goslova sa Svetim biljem je pred crkvom
orlovska zavjerenica, koja je vršio duhovni
vođa don Juraj Luša održavši prije prigodni
govor. Iza zavjerenice slijedio je javni na-
stup cijeloga članstva. Vježbe je predvodila
orlovska glazba. Na koncu nastupa, koji je
ispao izvršno, slijedilo su govori braće:
Govorčin Tome p. Jakova, Lukin
Vencelava p. Lovre i sestre Martinović
Marije Simine. Još su govorili viš. duhovni
vođa i viš. o. D. Sorčić. — Pod večer ot-
pratili su svi orlovsku glazbu i braću Pre-
čane na more. Tu nije bilo ni kraja ni
konca poklicima i pozdravima sve, dok se
moglo vidjeti brodice, koje su vozile braću
u Preko, a iz brodice odgovarala je orlovska
glazba orlovskim pjesmama. Na svrsi sve-
ga bila je rasvjeta.

Mali Iz je dočekao dana 6. t. mj. ono,
što mnogi i mnogi protivnici nazad dvije
godine nijesu ni u snu mislili. Poduzeli su
oni najprije sve i sva sama, da spriječe
širenje orlovske ideje u narodu. Osnovale
se Orjuna, a zatim Hrvatski Sokol, ali na
svrsi sve mora da pada pred otvorenim i
javnim radom kat. Orlova i Orlica. Orjuna
i Hrvatski Sokol dapače su si dali ruku i
hoće da u zadnje vrijeme spasavaju jedan
drugoga. No nemoćni su oboje i moraju da
se poklone istini. U pomoć zovu na sami

Dan orlovske omladine Hrvatski Sokol iz
Žmana, da im proslavi Sokolski dan i drži
predstavu, jer sami ne znadu, misleći, da
će time nauditi Orlovima, a kad tamo su
Orlovima učinili samo uslugu, jer su i
Žmanci vidjeli, što su školski Orlovi, a što
Sokoli. Nijma pak, koji su ih pozvali, dali
su ne lijepu svjedodžbu siromaštva. Orlovi
iškri i Orlice iške u svojim orlovskim cr-
venim košuljama i orličkim bijelim bluzama
pokazali su na orlovski dan svoj svi-
jetli program, dok oni, koji su u jedan
dan pokrivali jednom jedinom sokolskom
kapom dvadesetak glava, ispovjedili su
najbolje, kako ili nemaju programa ili ne
znadu za nj i ne poznaju puta, kojim ih
vode njihovi vode. No vrijeme će, ufamo
se u Boga, pokazati pravi put i njima, koji
su sada zavedeni krivim mnijenjima i ob-
zirima. Orlovi pak i Orlice Malog Iza po-
nosno gledaju u budućnost, jer znadu put,
kojim moraju da idu; put, koji vodi do
pobjede za Boga i narod.
Bog živi!

Orao

MURTER, 10. svibnja 1928.

Proslava orlovsoga dana.

Š. t. mj. — kad se kod nas svetkuje
zaštitnik sv. Mihovil — na svečani način
naš H. K. Orao i H. K. Orlice proslavili
su svoj orlovski dan.

U predvečerje, kad su svona svečano
slavila i pozdravljala „Zdravu Mariju“, za
tihe majske večeri pucanje, rasvjeta po bri-
dima, paljenje vatrometa navijesivalo je
svima sutrašnjeg orlovska slavu.

Svanuo je i 8. svibnja! Već ranim ju-
tro na glas orlovske trubije skupile se
Orlovi i Orlice u Orlandi te u nepreglednoj
povorki pod hrv. barjakom promarsirale
mjestom do župake crkve, da pristupe k
stolu Gospodnjemu. U 8 sati počela je tiha
glagoljaska sv. Misa. Iza evanđelja mjeani
župnik, koji je ujedno duh. vođa H. K. Or-
la i H. K. Orlice, održao je vrlo topli pri-
godni govor. Preko sv. Mise pjevala su se
pobožne Marijine pjesme, a na koncu po-
svetnice „Do nebesa“.

Popodne u 4 sata ponovno krene po-
vorka svih Orlova i Orlica, da zbornu
prisustvuju svibanjskoj pobožnosti i bla-
goslovu.

Poslije crkvene pobožnosti pred župnikom
crkvom bi obavljena svečana zavjera orlovs-
kom programu i načelima. Braća i sestre
pred ogom i ljudima zavjerše se, da ni-
kada ne će napustiti svoga orlovsstva. Mnogi
prisutnima, osobito roditeljima, srce je
od veselja življe zakucalo, kad su čuli, ka-
ko njihova djeca ponosno izjavljuju vjer-
nost do smrti sv. rimokatoličkoj Crkvi i
posluš sv. Ocu Papl. Roditelji su taj čas
shvatili, da je dobar put, kojim orlovsstvo
vodi kat. omladinu. Shvatili su, da je kat.
omladina novi rod, u koji poljaše sve naše
vjera i dom.

Tad Orlovi i Orlice u povorki opet
krenuše preko mjesta i Hramina. To je bi-
la naša prva manifestaciona povorka. Di-
vota je bilo pogledati onaj azoran red i
orlovsku disciplinu. To je zavidilo cijelo
mjesto.

Nakon povorke slijedio je zaključak
proslave u Orlandi. Dvorana je bila dupkom
puna braće, sestara i prijatelja. Predsjednik
H. K. Orla br. J. Turčinov u svom
vatrenom govoru istaknuo je, kako toga
dana čitavo hrv. orlovsstvo slavi svoj dan,
dan ljubavi za hrv. narod, dan kat. odu-
ševljenja. U ovom danu — kazao je — hoće-
mo, da probudimo iz mrtvila one, koji ne
mare za najveće istine i svetinje čovječ-
anstva. Posebno hoćemo, da se sjetimo
svijetlih primjera kat. heroizma u Meks-
iku. Svoj govor je zaključio riječima:

„Mučenici Meksika šalju nam bratsku opo-
menu, da se čuvamo njihove sudbine“. Tad
je duh. vođa čestitao braći i sestrama
na tako lijepo uspješno proslavi orlovsoga
dana i govorio im o misli orlovsstva. Prisutni
su s oduševljenjem saslušali program
orlovsstva i zaključili slijediti putove, koji-
ma ono ide. Pjevanjem orlovske himne i
„Lijepo naše“ te uz klicanje i neobično ve-
selje zaključena je proslava.

Ovako smo proslavili dan orlovske om-
ladine, koji je kod svih ostavio neizmislivi
utisak, a Orlovi i Orlice oduševio, da po-
truju žrtve, znoju Apostolata i nesavladivom
moći presv. Euharistije rade sve bolje i us-
trajnije za orlovske ideale. **Bog živi!**

Orao

PRIVČ-ŠEPURINA, 20. svibnja 1928.

Misije. U zadnje doba je kužni dah
starokatolicizma sve svoje sile uložio, da
bi se ma gdje uvrijedio. Ni P. Šepurina nije
bila zadnje mjesto toga njegovog razornog

Orao

**BEZ KAPARE
NA DUGOROČNU OTPLATU**

GRAMOFONI I GRAMOFONSKE PLOČE VODE-
ĆIH SVJETSKIH TVORNICI. NAŠI NAJMILJIVI
PJEVAČI NA NAŠIM NARODNIM PLOČAMA.

EDISON BELL PENKALA Ltd.
— ZAGREB —

posla. Stoga je uprav bila ljuta potreba,
da se vjera učvrsti, a mane, osobito po-
slje rata uvriježene, odstrane pomoću sv.
mislija. I nastoše je čas. Poslije punih 13
godina započeo se sv. mislje dominikanci o.
Jacint Belčić o. Dominik Šantić 29. pr. mj.,
a zaključili su ih 5. t. mj. Sv. mislje su u
potpunom smislu riječi uprav sjevno uspieje
zahvala Bogu i neobičnom poštvovanom
radu oo. misionara, koji su ranom zorom i
kasnom večeri propovjedali, a cijeli dan
sa tolikim svećenicima ispovjedali, koji
put blisku i do ponoći, Narod oživljen duhov-
no, te pomiren s Bogom i međusobno
dao je izražaja svom duševnom veselju
zadnji dan prisvećenog procesija s kipom Go-
spe od Ruzarija, a P. Šepurini još nesapam-
ćenog, kao i večernjim rastankom, kad je
vas narod misionare otpratio a barjaticima uz
posipanje cvijeća te više govora i poklika
i predao na granici Lučanima, koji su ih
isto tako željno dočekali i otpatili do svo-
ga mjesta. Bog blagoslovi rad neumornih
misionara, kojih ćemo se najvećom zahval-
nošću sjećati!

orlovski blagdan. Ujutro bila je sv. pričest,
a najvećer prigodna zabava. Program je bio
bogat i šarolik. Bilo je smiješnih točaka,
kao: „Ptičari“ (šala) i „Pantomime“ (šala),
a bilo je i ozbiljnih do suza ganutljivih
kao „Žrtve“. Sve ove igre bile su preple-
tene pjevanjem narodnih pjesama te rasnim
deklamacijama. Uspeh je zabave bio uspe-
hivan, krasan. Dvorana je bila dupkom
puna. Živjeli naši dični Orlovi!

Pročitanac

IZ GRADA I OKOLICE

Protiv neptunskih konvencija.

31. pr. mj. održana je konferen-
cija svih nacionalnih, kulturnih i pri-
vrednih društava u Šibeniku, na
kojoj je jednoglasno prihvaćen pri-
jedlog, da se Nar. Skupštini, Predsjed-
ništvu Ministarskog Savjeta i Mi-
nistarstvu vanjskih poslova pola-
že alijedeca: bizojavna predstava:

„Sva nacionalna, kulturna i priro-
dna društva grada Šibenika, saku-
pljena na zajedničkom sastanku 31.
maja, prosvjeduju proti iznesenju
Nettunskih konvencija, koje duboko
zadru u narodnu dušu, ubijaju je
nacionalno, a uništavaju je ekonom-
ski Mole, da se u današnjim teškim
prilikama zabave, da dalmatinski
živalj ne postane vrelom tudinskog
eksploataisanja u narodnoj državi.“

Predstavka sa potpisala alijedeca
društva: Dobrovoljni Vatrogasci,
Filharmonija, Hrvatska Čitaonica,
Hrvatski Katolički Orao, Hrvatski
Katoličko Društvo „Zora“, Hrvatski
Sokol, Hrvatsko Muzičko Društvo
„Kolo“, Jadranska Straža, Jugosla-
venska Matica, Klub Zemljoradničke
Omladine, Orjuna, Pomorski Sportski
Klub „Krka“, Prosvjetni Skup, So-
kolsko Društvo, Šibenska-zadarska
Sokolska Zupa, Šibenska Glazba,
Šibenski Steg Izvidnika, Učiteljsko
Sreško Društvo, Udruženje Ratnih
Invalida, Udruženje trgovaca, obrt-
nika i industrijalaca, Zemljoradnička
Štaciona, Ženska Narodna Zadruga,
Ženski Pokret i Srpska Zemljorad-
nička Zadruga.

Ponovne demonstracije protiv
fašističkoga zaluma priređene su u
prošli subotu, te dahovaku nedjelju
i ponedjeljak. Osobito u nedjelju
formirala se ogromna povorka, ko-
ja je ogrđenim poklicima dala odu-
ška svom rodoljubnom uzbuđenju
zbog talijanske behatosi i drzovitosti
te takvim svojim odlučnim držanjem
prisilila talijanski parobrod „Taranio“,
da se povuče iz kanala i ne prista-
ne u Šibeniku, i ako su policija i
žandarmerija bili sve podzvali, da
mu to omoguće. Ove rodoljubne
manifestacije bile bi zahvatile još
većih dimenzija, da nije policija i
žandarmerija opet najenergичnije na-
stupila i zavela u grada pravo
opasno stanje. Odredi od 5 žandarma
patrolirali su gradom sa nastaknutim
bodovima, tako da je bilo spriječeno
omladini i građanstvu uopće i naj-
vinih manifestacija.

POKUĆSTVO
odlikovane tvornice
I. POVISCHIL, OSIJEK
dobijete kod:
STJEPAN V. KARKOVIĆ
Pokućstvo i tapetarska
radnja ŠIBENIK.

Brojna uapšena i osude. Prigodom zadnjih demonstracija bilo je uapšeno oko 40 osoba, od kojih je 8 predano drž. odvjetništvu, 17 policijski kažnjeno na 14-30 dana zatvora, a ostali su pušteni. I u Zlarinu je bilo uapšeno više omladinaca, koji su bili dovedeni u Šibenik i odmah policijski kažnjeni na više dana zatvora.

Procjena štete. Posebna sudska komisija procijenila je sve štete počinjene prigodom posljednjih protivtalijanskih demonstracija te nakon minucioznoga pregleda ustanovila, da ukupna šteta iznosi oko 40 hiljada dinara. A kamo li milijunske štete, o kojima se toliko pisalo u talijanskoj štampi i donosili pusti protesti te dizala tolika galama i vika po Italiji!

Zagrebački željezničari u Šibeniku. Na duhovsku nedjelju posebnim vozom iz Zagreba stiglo je oko 350 izletnika, većinom članova "Udruženja jug. nac. željezničara i brodarica" sa svojim obiteljima. Bili su vrlo rdačno dočestani od mnoštva građanstva sa "Šibenakom Glazbom" na čelu. Na stanici su izmijenjeni pozdravi, a zatim su u velebnoj povorci obišli gradom, koji je ovom prigodom bio sav iskićen. Vratili su se u Zagreb u ponedjeljak večer, nakon što su razgledali sve gradske znamenitosti, pohodili Jadriju, Zlarin, Skradin i slaspeve Krke, navozili se po luci i kosulu. I rastenak je bio vrlo srdačan, tako da su naša zagrebačka braća ponijeli sobom iz Šibenika najljepše i najugodnije utlake.

Ustoličenje kapt. dekana i začasnih kanonika. Nakon pročitavanja Papinske bule i biskupskog imenovanja prev. biskup obavio je na duh. nedjelju prije pontifikalne sv. Mise svečano astoličenje novog kapt. dekana oreh. don Ivana Ivanovića i novih začasnih kanonika preč. gđ. donike Markova, don Jerka Jurina i Mons. don Ante Šare. Ponovao čestitamo!

† Vice Zenić. U nedjelju 27. pr. mj. umro je naš vrlo prijatelj i sumiljenik Vice Zenić, težački posljednik. Vrlo pokojnik bio je marljiv, čistit i savjestan težak, koji je svojim i svojih vrijednih sinova radom i trudom privrijedio svoje lijepo stanje. Bio je dobar vjernik, poštenjak od glave do pete, vjeran našoj strani i dobar prijatelj svima onima, koji su ga poznavali. U ponedjeljak priređen mu je vrlo lijep sprovod, u kome su učestvovala velike mase svijeta. Najbolji dokaz, koliko je bio ljubijen i poštivan. Dobrom našim prijatelju vječni pokoj, a rodbini naše iskreno žalovanje!

Blagoslov Hrvatskog Katoličkog Doma radi nepredviđenih zapreka bio je u zadnji čas odgođen za 17. i. mj.

Za rekonstrukciju gradskoga vodovoda. Ministarstvo saobraćaja putem Direkcije drž. željeznica donosilo je općini daljnji kredit od 400 hiljada dinara za rekonstrukciju gradskoga vodovoda. Doznaje se, da ministarstvo saobraćaja kani donositi još oveću svotu, da se tako uzgome dokončati što prije rekonstrukcija vodovoda.

Novi vozni red. 15. pr. mj. stajao je na snagu novi vozni red na željeznici, prema kojemu polaze vlakovi iz Šibenika: u 3.40 s. za Knin i Split, u 7.50 (brzi) za Zagreb, u 11.48

za Split, u 14.40 (osobni) za Zagreb, u 18.05 (mješoviti) za Split, Knin i Ogulin, u 21.33 (brzi) za Zagreb. U Šibenik dolaze: u 7.08 iz Splita i Zagreba, u 10.15 (brzi) iz Splita, u 14.05 (osobni) iz Zagreba, u 16.55 iz Splita i Knina, u 20.21 (brzi) iz Zagreba, mješoviti iz Splita i Knina, u 23.47 (brzi) iz Splita.

Čehoslovački carinici u našem gradu. 17. pr. mj. sasama neočekivano stigla je u naš grad grupa izletnika čehoslovačkih carinskih činovnika. Za njihovu posjetu saznalo se tek 1 sat prije dolaska, pa stoga ni doček nije mogao biti onakav, kakav bi Šibenik želio. Goste je u ime Putničkog Ureda pozdravio direktor Ježina. U gradu su ostali prema programu puta vrlo kratko vrijeme. Razgledali su grad i gradske znamenitosti. Divili su se najviše katedrali i položaju luke. Žalili su mnogo, što im po programu nije određeno, da dalje proborave u gradu i pregledaju sve njegove ljepote. Pri polasku parobroda pjevali su slavensku himnu „Oj Slaveni“. Najoštrije treba osuditi aranžere njihova puta i one, koji su sastavljali program, te tako sebično udešili, da čitava dva dana ostaju u Splitu, a samo tako kratko vrijeme u našem Šibeniku.

Materinski dan. Inicijativom crkvene vlasti po svim crkvama se u nedjelju 13. pr. mj. propovijedalo o majci, njenom dostojanstvu i značaju. U Stolnoj Bazilici sv. Jakova Orlovi i Orlice te sva katolička društva korporativno su prisustvovali sv. Misli i preko nje zajednički pristupili na sv. pričest. Sv. Misu je očitao i preko nje održao vrlo lijepu prigodnu propovijed prepozit Kaptola presvij. g. Mons. N. Truta.

— Vanjsku proslavu organizovala su mjesna ženska udruženja Zora, Ženski Pokret i Nar. Ženska Zadruga, koja su tom prigodom izdala i poseban proglaš. U gradskom perivoju koncertirala je toga dana vojna muzika, a školska djeca su sakupljala dobrovoljne doprinose i prodavala cvijeće u korist siromašnih majki. Navečer je davana u Gradskom Kazalište akademija s nekoliko vrlo lijepih tačaka. Dosta je dobro bio izveden igrotak „Majčina ljubav“. Na akademiji svirala je vojna muzika.

Proslava Dana kat. omladine uspjele je ove godine prema dosad stiglih izvještajima vrlo dobro. Mnoga orlovska društva istupila su ove godine prvi puta sa javnim nastupom vani. Iz svih izvještaja razabire se, da orlovska misao dobiva u narodu sve više prijatelja i pristaša. Pozivamo one, koji nam nijesu još poslali izvještaj o proslavi, da to odmah učine.

Vratite sabirne arke! Sve, kojima je Savez poslao sabirne arke za Dan katoličke omladine, umoljavamo, da nam što prije pošalju sabirni novac i povrate sabirne arke, bez obzira, da li su abrali njima ili nijesu, jer nam je to potrebno radi kontrole i uređenja računa.

Razne vijesti

Imenik članova Jeronimskoga Društva. Prema dosadanjoj praksi vršila se svake desete godine velika revizija svih članova Društva sv. Jeronima u Zagrebu. U četiri maha imenici članova štampani su i kao posebne knjige. Ove jubilarne godine napose je važno, da se provede temeljiti pregled članstva, a to je ujedno i prvi popis isa svjetskoga rata. Još prošle godine u jesen poslan su svoj gg. povjerenicima popisni arci, u kojima su bila unesena imena onih članova, koja se nalaze u Jeronimskom adresaru. Povjerenici su bili umoljeni, da provedu korekturu i unesu sve eventualne promjene. Većina gg. povjerenika dostavila je već popise članova kancelariji Jeronimskoga Društva, a koji toga još nijesu učinili, umoljavaju se, da to učine što prije, kako bi se moglo završiti redakcija Jubilarnog imenika članova.

Sagovi (čilimi).

Čilimi svake vrsti trebaju se s vremena na vrijeme temeljito očistiti ne samo zato, jer su umazani, nego i zbog toga, što budu zgaženi.

Nije potrebno, da za ovakovo čišćenje izdajete mnogo novaca, „RADION“ će to učiniti bez velike muke.

Rastopi „RADION“ u hladnoj vodi, namoči u toj rastopini kipu pa prevlači ovom krpom u ravnim potezima preko razasrtoga čilima.

Nastavite nakon toga isto pranje ali čistom hladnom vodom, kefaj i ispraši čilim, pa će se boje i izgled pokazati kao da je čilim nov.

ORLOVSKI VJESNIK

Lipanski broj „Orlovske Straže“ posvećen je uspomeni pk. dra I. Merza, a izišao je ovih dana. Sadržaj: † dr Ivo Merz; Svijetlo na gori (U spomen dra Merza, D. Zanko); Vitez Božji (pjesma A. Šende); Osobnost dra Ivana Merza (Mons. dr M. Beluhan); Protivnicima (pjesma A. Gjarma-tya); Zadnji dan dr I. Merza; Skitnica i apostol (O. M. Vanino D. L.). Zatim donosi u pregledu Hrvatsko Primorje i Orlovstvo, Osrtv na prvu godinu poslovanja Društvene Nabavne Zadruga, Izvještaj o sprovodu i komemoraciji HOS-a na spomen dra Merza; Službene vijesti HOS, dopise i naraštajski prilog „Orlic“; — Prilog Orlovska Misao sadržaje članke: Dr I. Merz u književnom radu (Ilija Jakovljević); Studij dra I. Merza; Iz đakških dana dra Merza (dr A. Čepuljić); Program đakskog orlovske tečaja na Hvaru; Kulturni pregled i vijesti iz đakškoga svijeta. — Orlovska Straža izlazi svakog 1. u mjesecu, a stoji Din 24 na godinu, zajedno s prilogom Orl. Misao Din 34. — Ovaj broj Orlovske Straže može se i posebno naručiti bez preplaćivanja na list uz cijenu od Din 2 po komadu.

Sukno za orlovske odore. Prema najnovijem cijeliku snizila je Društvena Nabavna Zadruga cijenu za sukno na Din 154, a isto tako i nekim drugim orlovskim potrebttinama. Za letne nastupe pripravljena je dovoljna količina sukna.

Proslava Dana kat. omladine uspjele je ove godine prema dosad stiglih izvještajima vrlo dobro. Mnoga orlovska društva istupila su ove godine prvi puta sa javnim nastupom vani. Iz svih izvještaja razabire se, da orlovska misao dobiva u narodu sve više prijatelja i pristaša. Pozivamo one, koji nam nijesu još poslali izvještaj o proslavi, da to odmah učine.

Vratite sabirne arke! Sve, kojima je Savez poslao sabirne arke za Dan katoličke omladine, umoljavamo, da nam što prije pošalju sabirni novac i povrate sabirne arke, bez obzira, da li su abrali njima ili nijesu, jer nam je to potrebno radi kontrole i uređenja računa.

Razne vijesti

Imenik članova Jeronimskoga Društva. Prema dosadanjoj praksi vršila se svake desete godine velika revizija svih članova Društva sv. Jeronima u Zagrebu. U četiri maha imenici članova štampani su i kao posebne knjige. Ove jubilarne godine napose je važno, da se provede temeljiti pregled članstva, a to je ujedno i prvi popis isa svjetskoga rata. Još prošle godine u jesen poslan su svoj gg. povjerenicima popisni arci, u kojima su bila unesena imena onih članova, koja se nalaze u Jeronimskom adresaru. Povjerenici su bili umoljeni, da provedu korekturu i unesu sve eventualne promjene. Većina gg. povjerenika dostavila je već popise članova kancelariji Jeronimskoga Društva, a koji toga još nijesu učinili, umoljavaju se, da to učine što prije, kako bi se moglo završiti redakcija Jubilarnog imenika članova.

Ustanovljenjem valute omogućeno je, da se u Hrv. Knjiž. Društvo sv. Jeronima opet primaju doživotni članovi. Od vremena rata Jeronimako je Društvo moglo primati samo članove godišnjake, koji su jednom za vauza uplatili po Din. 7 i time stekli pravo, da uz veoma pogodnu cijenu dobivaju godišnje društvena izdanja. Doživotni članovi jesu pak oni, koji polože svotu od Din. 300 ili Din. 600, pa onda, dokgod su živi, dobivaju svake godine redovita izdanja, odnosno redovita i izvanredna bez svake nadoplate samo namirivši poštarinu. Redovita su izdanja najpopularniji kalendar „Danica“ i obično još po tri knjige nabožnog, poučnog i sabavnog sadržaja, a izvanredna izdanja opet su obično po četiri iljepe i korisne knjige. Svaki doživotni član, kada uplati svoj udio, dobiva još krasnu veliku diplomu, u kojoj je označeno, je li član prvoga reda, pa dobiva uvijek sva redovna i izvanredna izdanja (uplata Din. 600) ili je doživotni član drugoga reda, pa dobiva redovna izdanja (uplata Din. 300).

Razgledanje VIII. međunarodnoga veseljsjma uzoraka u Ljubljani od 2.—11. juna 1928. je od najveće koristi po svakoga gospodara (zemljoradnika). Tu će biti izloženi najrazličitiji gospodarski strojevi u pogonu jeftino na prodaju. Velik izbor svakovrsnoga gospodarskoga oruđa kao i pregled svijlu proizvoda domaće i inostrane industrije. Kod sklapanja trgovačkih poslova pjevati će zvonovi Strojnih tovaru in livara svoju kovnu pjesmu. Legitimacija stoji Din. 30 i daje pravo na polovičnu voznu kartu na vozovima na povratku te na parobrodima u oba pravca. Dobiva se kod svijlu većih novčanih zavoda, kod trgovačkih komora i udruženja i u poslovnica ma društva „Putnik“.

Treći broj „Života“ izašao je s ovim sadržajem: A. Valensiu D. L.: Internaciona lno pravo; I. P. Bock D. I.: Poalnicna Diognetu; M. Vanino D. L.: Ideja i svetost oltara; A. A.: Tereza Neuman iz Konnersreutha; Dr D. Čepuljić: Papa; A. A.: Astrologija; S.: Grčka mitologija o stvaranju prvih ljudi; P.: Iz srednjega vijeka. — Smjernice kat. načela i rada. — Književnost. — Pretplata 36 Dinara, omladini za 25 dinara. Naručuje se kod Uprave „Života“, Zagreb I., Palmotić. 31.

JAVNE ZAHVALE

Prigodom smrti naše premile Anđelke

primili smo nebrojene dokaze ljubavi, pak, pošto ne možemo svima lično zahvaliti, to činimo ovim putem. Najprije zahvaljujemo vjč. duhovniku obl. bolnice u Šibeniku, kao i vjč. don Ant. Radiću, koji su miloj pokojnici donosili dahovnu utjehu i pripravili je na sudeosku smrt. Zahvaljujemo svoj gg. liječnicima, kao i časnim sestrama na brizi, koju su pokazali prema miloj pokojnici, napose pak veleuč. gosp. dra J.

Machiedu. Također hvala gg. dru Berkoviću, dru Ferri-u i gđi Char. Zahvaljujemo najsrdačnije cijelom profesorskom zboru ženske realne gimnazije u Splitu, a napose gosp. dir. Dušanu Mangjeru, te gosp. razredniku Rapanicu, koji se od pokojnice oprostio u ime zavoda srdačnim govorom, kao i viš. gosp. vjeoučitelju dru Miroslavu Matijaci; koji je došao, da predvodi sprovod svoje dobre učenice, te profesorkama gđici dr. Jelki Perić, gđici Lukačević i gđi Juras.

Njezinim kolegicama maturanticama žen. realne gimnazije ovim putem samo mali dio izražaja duboke zahvalnosti, koje gojimo prema njima za onu veliku ljubav, koju su gojile prema svojoj drugarici. Napose srdačna hvala gđici A. Blažević na oproštajnim riječima. Također hvala šibenskim maturanticama gimnazije, koji sudjelovahu sprovodu i odlaske vijenac.

Njezinim milim sestrama Orlicama iz Šibenika i Splita te braći Orlovima, koji su za čitave njezine bolesti i smrti pokazali sva ljubav prema svojoj sestri presjednici pohadanjem za vrijeme bolesti i sudjelovanjem na sprovodu, srdačna hvala. Napose pak gđici L. Aržić, koja se ispred splitskih Orlica oprostila od svoje sestre, te gđici N. Supuk, koja je to isto učinila za šibenske Orlice.

Hvala splitskim Orlovima, koji pošlaše vijenac te svima, koji pošlaše kite cvijeca, da učeljavaju zadnji put neprezaljene Anđelke. Svima onima, koji su nas u najozi tuzi tješili, te svima, koji nam izrazise saučesće, i uopće svima, koji su dobru Anđelku tješili i pomagali, srdačna hvala.

U Splitu, 23. svibnja 1928.
Obitelji Brlatić

Prigodom nenadane smrti našega jedinca

Dra Ivana Merza

primili smo sa svijih strana toliko dokeza saučešća od prijatelja i znasnaca, da nam nije moguće svakomu lično izreći našu zahvalu.

Stoga izričemo ovim putem svima onima, koji su našem dragom pokojniku nastojali olakšati posljednje časove, ili su mu iskazali posljednju počast, isprativši ga do mjesta, gdje počivaju njegovi smrtni ostanci, našu iskrenu zahvalnost. Zahvaljujemo napose onima, koji su okitili lijes našega sina brojnim vijencima i svježim cvijećem.

U Zagrebu, 17. svibnja 1928.

Mavro i Terezija Merz

Vlasnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Ante Huljev. - Tisak Pačke Tiskare u Šibeniku - (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matićić).

RAVNATELJSTVO OBLASNE BOLNICE SPLIT-SKE OBLASTI U ŠIBENIKU

Br. 1464. Šibenik, 21. svibnja 1928.

Oglas licitacije

Oblasni Odbor Splitske Oblasti raspisao je ofertalnu licitaciju za opskrbu Oblasne Bolnice u Šibeniku sa raznim životnim namirnicama i gorivom kroz II. polugodište 1928. Prva licitacija držati će se u uredu iste bolnice dne 23. lipnja ove godine u 11 sati prije podne, a kad ne bi ova uspjela, tada će se, uz iste uslove, a po odredbama Člana 94. zakona o Državnom Računovodstvu, držati druga licitacija kod iste bolnice dne 3. srpnja ove godine u 11 sati prije podne. Uslóvi se mogu vidjeti u uredu Oblasne Bolnice u Šibeniku sve do dana licitacije, kroz vrijeme uredovnih satova.

Ravnatelj, Dr SEAT, v. r.

Jadranski Promet
trgovačko društvo
Šibenik - Stara obala
Trgovina brašna i zemaljskih proizvoda na veliko.

VIII. MEĐUNARODNI VELESIJAM UZORAKA U LJUBLJANI
2.-11. JUNA
600 izlagača - Svakojaka roba - Specijalne izložbe: Stolarska (pokudstvo) - Automobilska - Francuska - Strojeva za poljoprivredu - Umjetnička - Higijenska - U vezi sa posjetom velesijama može se ogledati prirodne krasote Slovenije. Poput na željeznicama i parobrodima. Legitimacije za Društvo prodavača povlašteni zavodi, putnički uredi i velesijam po pošti. Stanovi posjetiocima zasigurni.

SALAMA
prve vrsti nova roba posvo zrela
dobiva se svagdje. Prve hrvatske i vanjske salama, sasijena mesa i masti
M. Gavrilovića
sinovi d. d. Petrinja
zastupstvo:
JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK (Dalmacija)

ECLAIR VERMOREL
prskalice
DINARA 520.
dobivaju se kod tt.
Pio Terzanović, Šibenik

Najsavršenija i najsolidnija pisaača mašina današnjega doba jest **"ADLER" model 25**
Zastupstvo sa konsignacionim skladištem za Dalmaciju
Grgo Radić - Šibenik
Ulica Kralja Tomislava broj 3.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani
Podružnica Šibenik.
BRZ. NASLOV: GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOČNI 67
Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, KOČEVlje, KRANJ, SOMBOR, SPLIT
Ispostava: BLIED.
Dionička glavnića pričuva preko Din. 16.000.000.
Ulošci nad Din. 300.000.000.
Ovlašteni prodavaoc, srećaka državne lutrije.
PRIMA ULOŠKE NA KNJIZICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.
OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.